

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060305

DOM
2021-04-15
Stockholm

Mål nr
M 4447-20

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-03-26 i mål nr M 1103-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

[Redacted]

Motpart

Miljö- och byggnämnden i Älmhults kommun
Box 500
343 23 Älmhult

SAKEN

Förbud att släppa ut avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning på fastigheten
[Redacted] Älmhults kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnämndens i Älmhults kommun beslut den 2 december 2019, dnr M-2018-885-5, § MoH-2019-478.

Dok.Id 1673693

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

[REDACTED] har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och upphäva miljö- och byggnämndens beslut att förbjuda utsläpp till befintlig avloppsanläggning på fastigheten [REDACTED] i Älmhults kommun.

Miljö- och byggnämnden i Älmhults kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

[REDACTED] har hänvisat till vad han tidigare anfört i underinstanserna och tillagt i huvudsak följande:

Avloppsvattnet är inte anslutet till befintlig avloppsanläggning utan till ny godkänd avloppsanläggning av förutvarande besiktningsman från Älmhults kommun. Det finns inga rör under hus. Rör till luftare går inte under huset utan upp på fasad. Inga träd eller rötter stör anläggningen. Det är ett stort avstånd mellan grundvatten och infiltrationsrör.

Miljö- och byggnämnden har anfört i huvudsak följande:

Miljö- och byggnämnden beslutade om ett tillstånd för enskild avloppsanläggning på fastigheten 1986. Avloppsanläggningen hade vid slutbesiktningen 1986 brister, slitsningen var gjord direkt efter fördelningsbrunn samt luftning av infiltrationsrören hade inte installerats. Fastighetsägaren har vid flera tillfällen under ärendets gång meddelat att spridningsledningarna är riktade uppåt, vilket medför att avloppsvatten inte kan infiltreras i hela infiltrationsbädden. Detta innebär att huvuddelen av avloppsvattnet rinner ut i slitsningarna efter fördelningsbrunnen. Miljö- och byggnämnden har ingen kännedom om att en ny anläggning har gjorts sedan 1986, då slutbesiktningen skedde.

Fastighetsägaren har inte bevisat att avloppsanläggningen uppfyller reningskraven som finns. Den enskilda avloppsanläggningen är bristfällig och ett förbud mot utsläpp är skäligt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÅL

Miljö- och byggnämnden har i det överklagade beslutet den 2 december 2019 förbjudit [REDACTED] som fastighetsägare att från och med den 31 december 2021 släppa ut spillvatten från WC och bad-, disk- och tvättvatten till den befintliga avloppsanläggningen på fastigheten [REDACTED] i Älmhults kommun. [REDACTED] har överklagat beslutet till länsstyrelsen som avslog överklagandet och sedan till mark- och miljödomstolen som också avslog överklagandet.

Utsläpp av avloppsvatten i mark, vattenområden eller grundvatten utgör enligt 9 kap. 1 § miljöbalken miljöfarlig verksamhet. Avloppsvatten ska enligt 7 § avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Bostadshuset på den nu aktuella fastigheten används som fritidshus. För avloppsanläggningen finns ett tillstånd från 1986. Vad [REDACTED] har angett om att avloppsvattnet inte är anslutet till befintlig avloppsanläggning utan till ny godkänd avloppsanläggning av förutvarande besiktningsman från Älmhults kommun, vilket bestrids av nämnden, kan inte utan mer preciserade uppgifter läggas till grund för bedömningen. Mark- och miljööverdomstolen utgår således från att anläggningen är den som avses i tillståndet från 1986.

Rättskraftsregeln i 24 kap. 1 § miljöbalken utgör inte hinder mot att en tillsynsmyndighet ställer ytterligare krav med stöd av miljöbalkens allmänna hänsynsregler när det gäller utsläpp från en enskild avloppsanläggning som har tillstånd att inrättas enligt äldre hälsoskyddslagstiftning (se MÖD 2003:134). Nämnden får även meddela förbud. Nämnden har inte angett att fastigheten skulle vara belägen i ett område med

förhöjd skyddsnivå. Mark- och miljööverdomstolen utgår därför från att normal skyddsnivå gäller för området.

Även om det är verksamhetsutövaren som ska visa att hans anläggning fungerar tillfredsställande så måste tillsynsmyndigheten kunna ange vilka brister anläggningen har och ange i vart fall tecken på olägenhet som sammantaget kan medföra att anläggningen inte uppfyller dagens krav på rening och därför inte ska få användas.

I detta fall består anläggningen av en trekammarbrunn och därefter en fördelningsbrunn och sedan en infiltration med tre spridningsledningar som är tio meter långa vardera och där det finns luftning i, i vart fall, en av dessa. Anläggningen innehåller således de olika delar som normalt brukar förekomma i godkända anläggningar.

När det gäller de olika delarna har nämnden angett att spridningsledningarna är för djupt placerade i marken, 135 cm, vilket påverkar nedbrytningsprocessen negativt. Enligt det överklagade beslutet påstår fastighetsägaren att rören ligger på ett djup av 80 cm under markytan, och är riktade uppåt mot markytan. Nämnden har också anfört att det i protokollet från slutbesiktningen 1986 anmärktes att ett par av infiltrationsledningarna var slitsade direkt efter fördelningsbrunnen men att de ska vara täta minst en meter före slitsningen. I det överklagade beslutet anges att om det är så att spridningsledningarna riktas uppåt efter fördelningsbrunnen så kan avloppsvattnet inte fördelas ut i spridningsledningarna och infiltrationsbädden på ett korrekt sätt. Kommunen har anfört att fastighetsägaren vid flera tillfällen under ärendets gång har meddelat att spridningsledningarna är riktade uppåt. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att det i meddelandet efter slutbesiktningen inte finns någon anmärkning mot spridningsledningarnas placering i marken såsom att de skulle vara riktade uppåt. Om så är fallet försvåras givetvis spridningsledningarnas möjlighet att fördela avloppsvattnet och vad nämnden angett om slitsningen kan också påverka funktionen, men det är svårt att bedöma i vilken utsträckning. Mark- och miljööverdomstolen bedömer på den föreliggande utredningen att även om slitsningen är utförd direkt efter fördelningsbrunnen på två av spridningsledningarna så finns det inte tillräckliga belägg för att det skulle innebära att avloppsvattnets möjlighet att infiltrera ut i hela

infiltrationsbädden försvåras på ett sådant sätt att infiltrationen inte fungerar, särskilt som nämnden inte påtalat några konkreta tecken på att anläggningen inte fungerar som den ska. En infiltrations djup i marken kan förmodas påverka nedbrytningsprocessen beroende på markens sammansättning, temperatur m.m. och det måste vara ett visst avstånd mellan infiltrationen och grundvattennivån. I detta fall finns inga uppgifter om att djupet på infiltrationen påverkar nedbrytningsprocessen i sådan grad att anläggningen av det skälet ska förbjudas och klaganden har angett att grundvattennivån är ca 4 meter under marknivån vilket skulle innebära att det är god marginal mellan spridningsledningarna och grundvattennivån. Nämnden har inte kommenterat klagandens uppgifter avseende grundvattennivå utan endast angett att det inte har fastställts var grundvattennivån är på platsen. [REDACTED] uppgifter om grundvattennivån i förhållande till spridningsledningarna får därmed godtas. Denna uppgift och vad som i övrigt framkommit visar inte att infiltrationen är så undermålig att anläggningen inte får användas. Nämndens uppgift att det vid inspektionen den 12 oktober 2018 varit slam även i den tredje kammaren i trekammarbrunnen föranleder ingen annan bedömning eftersom det inte fanns slam i fördelningsbrunnen och dessutom var detta en enstaka observation.

Nämnden har också anfört att det är en brist att anläggningen endast har ett luftningsrör. I tillståndet från 1986 anges att luftning kan utföras gemensamt för de tre ledningarna. Vid slutbesiktningen den 2 juli 1986 noterades att luftningen av infiltrationsrören inte var utförd ännu. Nämnden har inte anfört varför den är av uppfattningen att luftningen inte har utförts gemensamt för de tre ledningarna på det sätt som tillåts i tillståndet. Det framgår av nämndens rapport från inspektionen den 12 oktober 2018 att en av de tre spridningsledningarna har ett luftningsrör som har en höjd på över två meter och har monterats på ett fågelhus. Det har således inte utifrån den presenterade utredningen framkommit att den luftning som finns är undermålig.

Nämnden har även anfört att byggnader och växter ovanpå anläggningen belastar den negativt. Det saknas i målet exakta uppgifter om var spridningsledningarna är belägna. Nämnden och klaganden har olika uppfattning om huruvida det fågelhus och vedbod som finns på fastigheten är placerade ovanpå någon eller några av spridningsledningarna. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att även om dessa enkla, små

byggnader är placerade ovanpå någon ledning, vilket klaganden bestrider, så är denna extra tyngd marginell i jämförelse med tyngden från den jord som ligger ovanpå ledningarna. Att byggnaderna eventuellt är belägna ovanpå spridningsledningarna är således inte tillräckligt för att anta att anläggningen därav är bristfällig.

Det förhållandet att det finns vegetation ovanför spridarledningarna kan påverka dessa negativt. Kommunen har anfört att det växer ett antal träd ovanför en av spridarledningarna men parterna har olika uppfattning om det sker någon påverkan från dessa. Mark- och miljööverdomstolen delar nämndens bedömning att det vid ovanliggande växtlighet såsom träd kan finnas en risk för inträngande rötter. Det finns emellertid inget som konkret tyder på att det är så i detta fall och att anläggningen av det skälet inte ska få användas.

Med hänvisning till vad som anförts bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det inte har framkommit att anläggningen har sådana brister att ett förbud är proportionerligt. Beslutet om förbud mot utsläpp till anläggningen får anses vara mer ingripande än nödvändigt, särskilt som det inte har framkommit att fastigheten ligger inom ett område med hög skyddsnivå.

Föreligger en risk för att anläggningen skadas genom att trädrötter växer ner och sätter igen någon spridningsledning kan detta hanteras genom ett mindre ingripande föreläggande som förpliktar fastighetsägaren att åtgärda detta, exempelvis genom att ta bort träd.

Överklagandet ska därför bifallas, mark- och miljödomstolens dom ändras och nämndens beslut om förbud upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Lars Borg Roger Wikström

Dag Ygland Ulf Wickström

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Roger Wikström, referent, tekniska rådet Dag Ygland samt hovrättsrådet Ulf Wickström.

Föredragande har varit Malin Blohm.